

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету інженерії,
Назва факультету

транспорту та архітектури

Олег ПОЛІЩУК
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Реставрація пам'яток архітектури

Назва дисципліни

Призначення Робочої програми

Для освітніх програм різних спеціальностей

Рівень вищої освіти

Перший (бакалаврський)

Мова навчання

Українська

Обсяг дисципліни, кредитів ЄКТС

4

Статус дисципліни

Вибіркова

Факультет

Інженерії, транспорту та архітектури

Кафедра

Архітектури та містобудування

Форма здобуття освіти	Обсяг дисципліни		Кількість годин					Самостійна робота (в т.ч. ІРС)	Форма семестрового контролю
			Аудиторні заняття						
	Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття		
Д	4	120	50	16		34		70	Залік
									+

Робоча програма складена на основі освітніх програм підготовки бакалавра та стандарту вищої освіти спеціальності.

Робоча програма складена

Підпис

к.т.н., доцент
Науковий ступінь, учене звання

Наталія МАШОВЕЦЬ
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Схвалена на засіданні кафедри Архітектури та містобудування

Протокол № 1 від 29.08.2025 р.

Зав. кафедри Архітектури та містобудування
Назва

Підпис

Олена КОНОПЛЬОВА
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

2025

Реставрація пам'яток архітектури

Тип (статус) навчальної дисципліни	Вибіркова
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Мова викладання	Українська
Семестр	–
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	4,0
Форми здобуття освіти, для яких викладається дисципліна	Очна (денна)

Результати навчання. Після успішного вивчення дисципліни студент має: *знати* основні принципи та методи реставрації об'єктів архітектури, *розуміти* види попередніх досліджень пам'ятки (архівні, натурні, інженерні, технологічні) та порядок їх виконання, *знати* нормативно-правову базу у сфері охорони культурної спадщини, *уміти* проводити фотофіксацію, графічну фіксацію та обмірні роботи, *аналізувати* технічний стан конструкцій та визначати характер пошкоджень, *обґрунтовувати* вибір реставраційних технологій та матеріалів, виконувати креслення та схеми реставраційних рішень, *презентувати* результати досліджень та проєктні рішення, *формувати* проєктні пропозиції щодо збереження, консервації й адаптації пам'яток архітектури з урахуванням вимог законодавства та принципів збереження культурної спадщини.

Зміст навчальної дисципліни. Основні поняття: реставрація, консервація, реконструкція, реабілітація, регенерація. Нормативно-правова база у сфері охорони культурної спадщини. Законодавство України у сфері охорони пам'яток. Класифікація пам'яток архітектури. Архітектурно-історичні дослідження. Польові та камеральні роботи. Інженерні та технічні дослідження. Технологічні та матеріалознавчі дослідження. Протиаварійні заходи. Реставрація кам'яних та цегляних конструкцій. Реставрація дерев'яних і металевих конструкцій. Реставрація декоративних елементів. Розробка реставраційного проєкту. Адаптація пам'яток до сучасного використання.

Запланована навчальна діяльність: Мінімальний обсяг навчальних занять в одному кредиті ЄКТС навчальної дисципліни для *першого* (бакалаврського) рівня вищої освіти за денною формою здобуття освіти становить 10 годин; для заочної форми – 2–3 години на 1 кредит ЄКТС.

Форми (методи) навчання: лекції (з використанням наочних методів (слайдів, схем), пояснення, бесіди); практичні заняття (виконання графічних практичних робіт), самостійна робота.

Форми оцінювання результатів навчання: усне опитування, письмовий контроль, виконання графічних практичних робіт.

Вид семестрового контролю залік

Навчальні ресурси:

1. Лукомська З. В., Василюшин В. Я. Основи реконструкції та реставрації архітектурних комплексів: навч. посіб. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2016. – 136 с.
2. Консервація і реставрація об'єктів культурної спадщини /за ред. І. Прокопенко. – Київ : Саміт-книга, 2022. - 434 с.: іл.
3. Куцевич В., Марусик Т., Коротун І., Дивак В., Герич К. Теоретичні і практичні основи реставрації : підручник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. - 224с .
4. Волошинець В. Бевз М. Реставраційне матеріалознавство: навч. посіб, 2017. – 128 с.
5. ДБН А.2.2-14-2016 "Склад та зміст науково-проєктної документації на реставрацію пам'яток архітектури та містобудування" зі Зміною № 1 (2022)

Викладач: канд. техн. наук, доц. Наталія МАШОВЕЦЬ

3. Пояснювальна записка

Дисципліна «Реставрація пам'яток архітектури» є вибірковою освітньою компонентою, яка може розширити теоретичні знання і практичні навички фахівців у сфері збереження, консервації та адаптації об'єктів культурної спадщини, поглибити розуміння історико-архітектурної цінності забудови та сформувати професійні компетентності щодо науково обгрунтованого втручання в історичне середовище.

Мета дисципліни. Формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань і практичних навичок у сфері збереження, консервації, реставрації та адаптації пам'яток архітектури й містобудування

Предмет дисципліни. Теоретичні засади, принципи, методи та практичні технології дослідження, збереження, консервації, реставрації та адаптації пам'яток архітектури й містобудування як об'єктів культурної спадщини..

Завдання дисципліни. Формування у здобувачів вищої освіти професійних знань, умінь і навичок, необхідних для здійснення науково обгрунтованої реставраційної діяльності у сфері збереження архітектурної спадщини.

Результати навчання. Після успішного вивчення дисципліни студент має: *знати* основні принципи та методи реставрації об'єктів архітектури, *розуміти* види попередніх досліджень пам'ятки (архівні, натурні, інженерні, технологічні) та порядок їх виконання, *знати* нормативно-правову базу у сфері охорони культурної спадщини, *уміти* проводити фотофіксацію, графічну фіксацію та обмірні роботи, *аналізувати* технічний стан конструкцій та визначати характер пошкоджень, *обгрунтовувати* вибір реставраційних технологій та матеріалів, виконувати креслення та схеми реставраційних рішень, *презентувати* результати досліджень та проектні рішення, *формувати* проектні пропозиції щодо збереження, консервації й адаптації пам'яток архітектури з урахуванням вимог законодавства та принципів збереження культурної спадщини.

4. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:		
	Денна форма		
	лекції	практичні заняття	СРС
Тема 1. Теоретичні та нормативні основи реставрації.	4	8	16
Тема 2. Попередні дослідження пам'яток архітектури.	6	10	22
Тема 3. Методи та технології реставрації.	4	8	16
Тема 4. Декоративні елементи, проектування та адаптація пам'яток.	4	8	16
Разом:	16	34	70

5. Програма навчальної дисципліни

5.1 Зміст лекційного курсу

Перелік лекцій для студентів денної форми здобуття освіти

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	<i>Теоретичні та нормативні основи реставрації.</i> Вступ. Теорія та історія реставрації архітектурної спадщини. Еволюція підходів до збереження пам'яток. Основні поняття: реставрація, консервація, реконструкція	2
2	Класифікація та типологія пам'яток архітектури. Історичні періоди та стилі. Особливості реставрації різних типів об'єктів. Нормативно-правова база України у сфері охорони культурної спадщини. Законодавче регулювання.	2
3	<i>Попередні дослідження пам'яток архітектури.</i> Архітектурно-історичні дослідження. Архівні джерела. Визначення етапів формування об'єкта.	2

4	Полеві та камеральні роботи. Організація натурного обстеження. Фотофіксація та обмірні креслення. Методи документування. Виконання обмірів.	2
5	Інженерні та технічні обстеження. Діагностика конструкцій. Інструментальні методи досліджень. Матеріалознавчі дослідження. Властивості історичних матеріалів. Причини руйнувань.	2
6	<i>Методи та технології реставрації</i> . Причини руйнувань і деформацій історичних будівель. Протиаварійні роботи та стабілізація конструкцій.	2
7	Реставрація кам'яних і цегляних конструкцій. Реставрація дерев'яних і металевих конструкцій.	2
8	<i>Декоративні елементи, проектування та адаптація пам'яток</i> . Реставрація декоративних елементів (ліпнина, стінопис, мозаїка).	2
9	Адаптація пам'яток до сучасного використання. Принципи пристосування. Інженерна інтеграція.	2
Разом:		16

5.2 Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми здобуття освіти

№ п/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Аналіз міжнародних принципів реставрації. Робота з текстами міжнародних хартій. Порівняльний аналіз принципів консервації та реставрації. Формування висновків щодо застосування в Україні.	2
2	Робота з нормативною документацією України. Аналіз структури науково-проектної документації. Визначення режимів використання пам'яток. Розбір прикладів погодження реставраційних робіт.	2
3	Визначення історико-архітектурної цінності об'єкта. Аналіз стилістичних ознак. Виявлення предмета охорони. Формування паспорта пам'ятки (навчальний варіант).	2
4	Складання програми попередніх досліджень. Визначення етапів робіт. Формування переліку необхідних досліджень.	2
5	Фотофіксація пам'ятки. Виконання загальних і детальних фото. Фіксація пошкоджень. Складання фотоальбому.	2
6	Обмірні роботи. Виконання натурних вимірів. Побудова плану та фасаду за обмірами.	2
7	Обстеження технічного стану конструкцій. Виявлення тріщин, деформацій. Складання карти пошкоджень.	2
8	Матеріалознавчий аналіз. Визначення типу кладки. Аналіз розчинів та оздоблювальних матеріалів. Виявлення причин руйнувань.	2
9	Розробка протиаварійних заходів. Оцінка аварійності. Складання схеми тимчасового укріплення.	2
10	Реставрація кам'яної та цегляної кладки. Підбір методів очищення. Розробка схеми ін'єктування.	2
11	Реставрація дерев'яних конструкцій. Визначення ступеня біопошкодження. Розробка методів консервації.	2
12	Реставрація металевих елементів. Аналіз корозійних уражень. Підбір методів очищення та захисту.	2
13	Реставрація декоративних елементів. Аналіз стану ліпнини або декоративного фрагмента. Розробка методики відновлення.	2
14	Адаптація пам'ятки до сучасного використання. Розробка функціональної схеми. Обґрунтування втручань.	2
15	Формування проектної документації. Структура пояснювальної записки. Розробка графічної частини.	2

16	Презентація індивідуального реставраційного проєкту. Захист концепції. Обговорення та експертна оцінка	4
Разом:		34

5.3 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи здобувача вищої освіти

Зміст самостійної роботи студентів денної форми здобуття освіти

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кіл-сть годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу з Л1 підготовка до практичного заняття.	7
2	Опрацювання лекційного матеріалу з Л2, підготовка до практичного заняття.	7
3	Опрацювання лекційного матеріалу з Л3, підготовка до практичного заняття.	8
4	Опрацювання лекційного матеріалу з Л4, підготовка до практичного заняття.	8
5	Опрацювання лекційного матеріалу з Л5, підготовка до практичного заняття.	8
6	Опрацювання лекційного матеріалу з Л6, підготовка до практичного заняття.	8
7	Опрацювання лекційного матеріалу з Л7, підготовка до практичного заняття.	8
8	Опрацювання лекційного матеріалу з Л8, підготовка до практичного заняття.	8
9	Опрацювання лекційного матеріалу з Л9, підготовка до практичного заняття.	8
Разом:		70

У випадку, якщо дисципліна буде обрана здобувачем у 8 семестрі:

4. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:		
	Денна форма		
	лекції	практичні заняття	СРС
Тема 1. Теоретичні та нормативні основи реставрації.	6	6	18
Тема 2. Попередні дослідження пам'яток архітектури.	8	8	20
Тема 3. Методи та технології реставрації.	6	6	16
Тема 4. Декоративні елементи, проектування та адаптація пам'яток.	4	6	16
Разом:	24	26	70

5. Програма навчальної дисципліни

5.1 Зміст лекційного курсу

Перелік лекцій для студентів денної форми здобуття освіти

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	<i>Теоретичні та нормативні основи реставрації.</i> Вступ. Теорія та історія реставрації архітектурної спадщини. Еволюція підходів до збереження пам'яток. Основні поняття: реставрація, консервація, реконструкція	2
2	Міжнародні принципи охорони культурної спадщини. Основні хартії та доктрини. Принцип збереження автентичності. Нормативно-правова база України у сфері охорони культурної спадщини. Законодавче регулювання	2
3	Класифікація та типологія пам'яток архітектури. Історичні періоди та стилі. Особливості реставрації різних типів об'єктів.	2
4	<i>Попередні дослідження пам'яток архітектури.</i> Архітектурно-історичні дослідження. Архівні джерела. Визначення етапів формування об'єкта.	2
5	Польові та камеральні роботи. Програма дослідження. Організація натурного обстеження. Фотофіксація та обмірні креслення. Методи документування. Виконання обмірів.	2
6	Інженерні та технічні обстеження. Діагностика конструкцій.	2

	Інструментальні методи досліджень.	
7	Матеріалознавчі дослідження. Властивості історичних матеріалів. Причини руйнувань.	2
8	<i>Методи та технології реставрації.</i> Причини руйнувань і деформацій історичних будівель. Протиаварійні роботи та стабілізація конструкцій.	2
9	Реставрація кам'яних і цегляних конструкцій. Реставрація дерев'яних і металевих конструкцій.	2
10	<i>Декоративні елементи, проектування та адаптація пам'яток.</i> Реставрація декоративних елементів (ліпнина, стінопис, мозаїка)	2
11	Адаптація пам'яток до сучасного використання. Принципи пристосування. Інженерна інтеграція.	2
12	Розробка реставраційного проекту.. Обґрунтування реставраційних рішень.	2
	Разом:	24

5.2 Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми здобуття освіти

№ п/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Аналіз міжнародних принципів реставрації. Робота з текстами міжнародних хартій. Порівняльний аналіз принципів консервації та реставрації. Формування висновків щодо застосування в Україні.	2
2	Робота з нормативною документацією України. Аналіз структури науково-проектної документації. Визначення режимів використання пам'яток. Розбір прикладів погодження реставраційних робіт.	2
3	Визначення історико-архітектурної цінності об'єкта. Аналіз стилістичних ознак. Виявлення предмета охорони. Формування паспорта пам'ятки (навчальний варіант).	2
4	Складання програми попередніх досліджень. Фотофіксація пам'ятки. Виконання загальних і детальних фото. Фіксація пошкоджень. Складання фотоальбому.	2
5	Обмірні роботи. Виконання натурних вимірів. Побудова плану та фасаду за обмірами. Обстеження технічного стану конструкцій. Виявлення тріщин, деформацій. Складання карти пошкоджень.	2
6	Матеріалознавчий аналіз. Визначення типу кладки. Аналіз розчинів та оздоблювальних матеріалів. Виявлення причин руйнувань.	2
7	Розробка протиаварійних заходів. Оцінка аварійності. Складання схеми тимчасового укріплення.	2
8	Реставрація кам'яної та цегляної кладки. Підбір методів очищення. Розробка схеми ін'єктування. Реставрація дерев'яних конструкцій. Визначення ступеня біопошкодження. Розробка методів консервації.	2
9	Реставрація металевих елементів. Аналіз корозійних уражень. Підбір методів очищення та захисту.	2
10	Реставрація декоративних елементів. Аналіз стану ліпнини або декоративного фрагмента. Розробка методики відновлення.	2
11	Адаптація пам'ятки до сучасного використання. Розробка функціональної схеми. Обґрунтування втручання.	2
12	Презентація індивідуального реставраційного проекту. Захист концепції. Обговорення та експертна оцінка	4
	Разом:	26

5.3 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи здобувача вищої освіти

Зміст самостійної роботи студентів денної форми здобуття освіти

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кіл-сть годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу з Л1 підготовка до практичного заняття.	5
2	Опрацювання лекційного матеріалу з Л2, підготовка до практичного заняття.	5
3	Опрацювання лекційного матеріалу з Л3, підготовка до практичного заняття.	5
4	Опрацювання лекційного матеріалу з Л4, підготовка до практичного заняття.	5
5	Опрацювання лекційного матеріалу з Л5, підготовка до практичного заняття.	5
6	Опрацювання лекційного матеріалу з Л6, підготовка до практичного заняття.	6
7	Опрацювання лекційного матеріалу з Л7, підготовка до практичного заняття.	5
8	Опрацювання лекційного матеріалу з Л8, підготовка до практичного заняття.	6
9	Опрацювання лекційного матеріалу з Л9, підготовка до практичного заняття.	8
10	Опрацювання лекційного матеріалу з Л10, підготовка до практичного заняття.	6
11	Опрацювання лекційного матеріалу з Л11, підготовка до практичного заняття.	6
12	Опрацювання лекційного матеріалу з Л12, підготовка до практичного заняття.,	8
Разом:		70

6. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій та методів навчання, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного та інтерактивного навчання і візуалізації); практичні заняття, самостійна робота над засвоєнням теоретичного матеріалу, підготовка до поточного контролю тощо.

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час аудиторних практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу, в т.ч. з використанням Модульного середовища для навчання. При цьому використовуються такі методи поточного контролю: тестовий контроль; захист розрахункових робіт; підсумковий контроль на засвоєння теоретичного матеріалу.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як виконання розрахункових практичних робіт, так і письмових контролів. Здобувач вищої освіти, який не набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу, встановленого для кожної структурної одиниці) з усіх видів поточного контролю, вважається таким, який *має* академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

8 Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. Успішне опанування дисципліни і формування програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичного заняття (вивчення теоретичного матеріалу з теми роботи, підготовку до усного опитування для допуску до заняття, активно працювати на занятті, якісно виконати розрахункову практичну роботу, брати участь у дискусіях щодо прийнятих конструктивних рішень при виконанні здобувачами практичних робіт тощо.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Термін

виконання граїчної практичної роботи вважається своєчасним, якщо студент здав її на наступному після виконання роботи занятті. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний виконати самостійно у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж до останнього тижня в семестрі.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну або індивідуальну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування та плагіат (в т.ч. із використанням мобільних девайсів)). У разі виявлення плагіату в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи) за новим варіантом, що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності *не допускаються*.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах, які сприяють поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

9. Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Залежно від важливості окремих видів навчальної роботи, і їх ролі у формуванні компетентностей і результатів навчання, визначених освітньою програмою, розробники Робочої програми присвоюють кожному виду навчальної роботи з дисципліни певну кількість балів. При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із встановлених Робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця навчальної роботи може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності *не допускаються*.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти з будь-якого виду навчальної роботи рекомендується використовувати наведені нижче узагальнені критерії:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними приладами та інструментами, прикладними програмами. Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>помилки</i> .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i> .

Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти у семестрі

четвертий семестр										
Аудиторна робота					Контрольні заходи			Самостійна робота		Семестровий контроль
Практичні заняття (мінімум – 5 контрольних точок)					Тестовий контроль:			ГР*		залік
1-2	3	4	5	6-7	T*1	T2	T3	1	2	
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)										
6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	6-10	За рейтингом
30-50					18-30			12-20		60-100**

Примітка: *ГР – графічна робота; T* – тема навчальної дисципліни;

**За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

Оцінювання результатів навчання з теоретичного матеріалу (тестовий контроль)

Кожен тестовий контроль, передбачених Робочою програмою, складається із 20 питань, які передбачають вибір однієї правильної відповідь. При оцінюванні розрахунково-графічної роботи враховуються: правильний розрахунок та правильне графічне зображення схем, тощо.

Кожне з питань тесту оцінюється по 0,25 балів, загальна сума балів на позитивну оцінку становить від 3 до 15 балів.

Таблиця – Розподіл балів при оцінюванні тестового опитування

Види завдань	Кількість балів для певного рівня досягнення результатів навчання		
	Достатній	Середній	Високий
Четвертий семестр			
Тестові питання № 1	6	8	10
Тестові питання № 2	6	8	10
Тестові питання № 3	6	8	10
Всього балів	18	24	30

Оцінювання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом

спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при розв'язуванні задач.

Оцінювання результатів графічної роботи

Виконана й оформлена відповідно до встановлених Методичними рекомендаціями вимог графічна робота комплексно оцінюється викладачем при її захисті з урахуванням таких критеріїв: самостійність та правильність виконання; повнота відповіді та знання теорії з теми графічної роботи. Результат виконання і захисту здобувачем вищої освіти кожної графічної роботи оцінюється відповідно до таблиці Критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти та рівня досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей з присвоєнням йому відповідної суми балів.

У випадку виявлення здобувачем рівня знань, нижчого ніж 60 відсотків від максимального балу, встановленого Робочою програмою для кожної структурної одиниці, лабораторна робота йому *не зараховується* і для її захисту він має детальніше опрацювати матеріал з теми роботи, методику її виконання, виправити грубі помилки та повторно вийти на її захист у призначений для цього викладачем час.

Оцінювання результатів семестрового контролю

Освітня програма передбачає підсумковий семестровий контроль з дисципліни у формі заліку, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання як теоретичної, так і практичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни.

Для кожного окремого виду завдань підсумкового семестрового контролю застосовуються критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти, наведені вище (Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти).

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	<i>Відмінно/Excellent</i> – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		<i>Добре/Good</i> – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		<i>Задовільно/Satisfactory</i> – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
D	66-72		
E	60-65		
FХ	40-59	Незараховано	<i>Незадовільно/Fail</i> – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		<i>Незадовільно/Fail</i> – Результати навчання відсутні

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній нижче таблиці.

Семестровий залік виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного контролю та виконання практичних завдань, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка

«зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення.

10. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. У чому полягає різниця між поняттями «реставрація», «консервація», «реконструкція» та «реабілітація»?
2. Які основні принципи збереження автентичності пам'ятки архітектури?
3. Які міжнародні документи визначають засади реставраційної діяльності?
4. Які основні положення законодавства України у сфері охорони культурної спадщини?
5. Що таке предмет охорони пам'ятки та як він визначається?
6. Які етапи формування архітектурної пам'ятки необхідно враховувати під час дослідження?
7. Які види попередніх досліджень виконуються перед розробкою реставраційного проєкту?
8. У чому полягають польові та камеральні роботи при обстеженні пам'ятки?
9. Які вимоги висуваються до фотофіксації об'єкта культурної спадщини?
10. Які методи виконання обмірних креслень застосовуються у реставраційній практиці?
11. Які інженерні методи використовуються для технічної діагностики історичних будівель?
12. Які основні причини виникнення тріщин у кам'яній кладці?
13. Які фактори впливають на руйнування дерев'яних конструкцій?
14. У чому полягають особливості реставрації металевих елементів історичних будівель?
15. Які методи зміцнення кам'яної та цегляної кладки застосовуються у реставрації?
16. Що таке протиаварійні роботи та в яких випадках вони виконуються?
17. Які принципи слід дотримуватися при відновленні декоративних елементів?
18. Які властивості традиційних будівельних матеріалів необхідно враховувати при реставрації?
19. У чому полягає роль матеріалознавчих досліджень у реставрації?
20. Які етапи розробки науково-проектної документації з реставрації?
21. Які вимоги ставляться до пояснювальної записки реставраційного проєкту?
22. У чому полягають особливості адаптації пам'яток до сучасного використання?
23. Які принципи мінімального втручання застосовуються в реставрації?
24. Як забезпечується баланс між збереженням історичної цінності та сучасними функціональними вимогами?
25. Яка роль архітектора в процесі реставрації пам'яток архітектури?

11. Рекомендована література:

Основна

1. Лукомська З. В., Василюшин В. Я. Основи реконструкції та реставрації архітектурних комплексів: навч. посіб. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2016. – 136 с.
2. Консервація і реставрація об'єктів культурної спадщини /за ред. І. Прокопенко. – Київ : Саміт-книга, 2022. - 434 с.: іл.
3. Куцевич В., Марусик Т., Коротун І., Дивак В., Герич К. Теоретичні і практичні основи реставрації : підручник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. - 224с .
4. Волошинець В. Бевз М. Реставраційне матеріалознавство: навч. посіб, 2017. – 128 с.
5. ДБН А.2.2-14-2016 "Склад та зміст науково-проектної документації на реставрацію пам'яток архітектури та містобудування" зі Зміною № 1 (2022)

Допоміжна

6. Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 № 1805-III. Зі змінами від № 4579-IX від 21.08.2025 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text>
7. ДБН В.3.2-1:2018 «Реставрація, консервація та ремонт пам'яток культурної спадщини».
8. Комплексні наукові дослідження в реставрації пам'яток архітектури: Колективна монографія під ред. проф., д. арх. Миколи Бевза – Львів: НУ «Львівська політехніка», вид-во «Растр-7», 2022 – 346 с